

NIEUWSBRIEF #2

Het afgelopen semester organiseerde het DISCO-project twee bijeenkomsten voor Peer Review waarbij partners en belanghebbenden samenkwamen om ervaringen uit te wisselen en onze gezamenlijke kennis te verdiepen.

In mei 2025 kwamen de DISCO-partners bijeen in **Aalborg, Denemarken**, waarbij de focus lag op regelgeving en hoe beleid het gebruik van restwarmte in stadsverwarmings- en koelsystemen beter kan ondersteunen. Naast de workshops namen de deelnemers deel aan twee studiebezoeken: een aan de **Aalborg Utility en de Nordjyllandsværket-energiecentrale**, en een aan de **Portland Cementfabriek in Aalborg**, waar overtollige warmte en innovatieve koeloplossingen in het lokale energiesysteem worden geïntegreerd.

Hier op voortbouwend was de focus bij de Peer Review in **Assen, Nederland** (december 2025) de economische aspecten en financieringsvoorwaarden voor stadsverwarming en -koeling. Het programma omvatte ook een studiebezoek aan **Attero – The Circular Company**, dat inzicht gaf in hoe afvalverwerking, energieteerugwinning en stadsverwarming met elkaar verbonden kunnen worden binnen een circulaire economie.

Gezamenlijk hebben de twee Peer Reviews het belang van interregionale samenwerking benadrukt. Door uitdagingen, ervaringen en oplossingen openlijk te delen, versterkt het DISCO-partnerschap zijn werk aan het verbeteren van regionale beleidsinstrumenten en het versnellen van de transitie naar duurzame verwarming en koeling.

In deze e-nieuwsbrief kunt u reflecties en belangrijke conclusies lezen van alle DISCO-partners, die regionale perspectieven, ervaringen en inzichten delen die zijn opgedaan tijdens de peer review-bijeenkomsten.

<https://interregeurope.eu/disco>

[Linkedin: DISCO Project](#)

Botoșani Municipality

City of Zrenjanin

Gemeente Aalborg, DK

De peer review-bijeenkomsten in Aalborg en Assen bevestigden dat Denemarken in veel opzichten al tientallen jaren een sterke en consistente koers volgt in de ontwikkeling van stadsverwarmings- en -koelingssystemen. Deze langetermijnbenadering heeft gezorgd voor goed-ontwikkelde technologieën, stabiele financieringsmodellen en goed geïntegreerde systemen.

In Denemarken zijn de financieringsmechanismen voor stadsverwarming relatief goed ingeburgerd, er zijn aanpassingen in de regelgeving nodig om het MKB en de integratie van de lage-temperatuur restwarmtebronnen te verbeteren. De peer reviews benadrukten dat faciliterende regelgeving moet worden ondersteund door sterke planningsinstrumenten en data gestuurde besluitvorming. Dit werd duidelijk geïllustreerd door het afvalwarmtekadaster van Neder-Silezië, dat de locatie en het potentieel van afvalwarmtebronnen digitaal in kaart brengt ter ondersteuning van energie-efficiënte planning en investeringsbeslissingen. Naast planning en regelgeving benadrukten de peer review ook het belang van maatschappelijke acceptatie en bewustwording voor een succesvolle implementatie.

In de toekomst zullen het versterken van de betrokkenheid van het MKB en het verdiepen van de samenwerking met Aalborg Utility – o.a. het onderzoeken van de mogelijkheden voor een proeflocatie – de belangrijke aandachtspunten zijn voor de gemeente Aalborg binnen het DISCO-project.

Gemeente Botoșani, RO

Deelname aan de eerste peer review bood de gemeente Botoșani waardevolle inzichten in best practices en bracht meerdere dingen aan het licht die van toepassing zijn op de Roemeense context:

- **Gemeentelijke bevoegdheden:** Het Deense model onderstreepte de voordelen van het verlenen van bevoegdheden aan lokale overheden. Met instrumenten e.d. die nodig zijn om de infrastructuur voor stadsverwarming te beheren en te investeren. Roemeense gemeenten worden vaak geconfronteerd met wettelijke beperkingen die hen beperken om volledig deel te nemen aan het energiesysteem.
- **Industriële partnerschappen:** De situatie Aalborg Portland benadrukte het belang van lokale industrieën als potentiële bronnen van restwarmte. Het in kaart brengen van dergelijke bronnen en het opzetten van haalbaarheidsstudies zou een eerste stap kunnen zijn voor Botoșani.
- **Digitalisering:** De integratie van real-time monitoring en slimme technologieën in het verwarmingssysteem van Aalborg heeft tastbare voordelen opgeleverd op het gebied van prestaties, transparantie en energie-efficiëntie. Het is noodzaak om soortgelijke instrumenten te onderzoeken om de eigen stadsverwarmingsdiensten te verbeteren.

Deze overwegingen zullen de verdere ontwikkeling van lokale beleidsaanbevelingen informeren en bijdragen aan het regionale actieplan in het kader van het DISCO-project.

Zrenjanin Stad, RS

De peer review bijeenkomsten in Aalborg en Assen boden waardevolle mogelijkheden om ervaringen uit te wisselen met andere Europese regio's en inzicht te krijgen in de manier waarop beleidskaders, economische omstandigheden en financieringsmechanismen de ontwikkeling van stadsverwarmings- en koelsystemen beïnvloeden. De discussies benadrukten het belang van strategische planning op lange termijn, een stabiel regelgevingsklimaat en concrete financieringsmodellen om obstakels zoals hoge initiële investeringskosten en gefragmenteerde financieringsregelingen aan te pakken. Vooral relevant voor Zrenjanin waren voorbeelden uit Polen en Roemenië over het gebruik van restwarmte van motoren en afvalwaterzuiveringsinstallaties.

Vanuit het perspectief van Zrenjanin waren de peer review mogelijkheden relevant voor de lopende werkzaamheden aan de versterking van lokale beleidsinstrumenten met betrekking tot energie-efficiëntie, hernieuwbare energiebronnen en het gebruik van restwarmte. De uitwisseling van voorbeelden toonde aan dat een succesvolle implementatie niet alleen technische oplossingen vereist, maar ook samenwerking tussen gemeenten, bedrijven, energieagentschappen en andere belanghebbenden.

In de volgende fase van het project is het hoofddoel het identificeren en in kaart brengen van het restwarmtepotentieel in de stad Zrenjanin. De gedeelde ervaringen van partners, waaronder een soortgelijk initiatief uit Polen en een regionale energiestrategie uit de regio Drenthe, zullen dit werk en de afstemming ervan op de nationale energiestrategie ondersteunen.

CODEMA - Dublin's Energiemaatschappij, IE

Tijdens de DISCO Peer Review-bijeenkomst in Aalborg nam Codema deel als zowel een bijdrager als een panellist. Tijdens de paneldiscussie deelde Codema ervaringen met het Tallaght District Heating Network in South Dublin County, een innovatief Iers project dat restwarmte van een datacenter benut om koolstofarme warmte te leveren aan openbare en residentiële gebouwen.

Deze uitwisseling bood ook een waardevolle gelegenheid om feedback en inzichten van andere projectpartners te ontvangen. Vertegenwoordigers van de Kildare County Council woonden de bijeenkomst bij als regionale belanghebbenden, wat een constructieve dialoog en kennisuitwisseling met Europese collega's mogelijk maakte.

Een belangrijke conclusie van de Aalborg Peer Review was het belang van gestructureerde, data gestuurde warmteplanning op lokaal en regionaal niveau.

De Deense ervaring benadrukte hoe systematische warmtekartering, goed bestuur en vroege betrokkenheid van belanghebbenden de risico's van stadsverwarmingsprojecten kunnen beperken en strategische besluitvorming kunnen ondersteunen. De peer review besprekingen onderstreepten ook het belang van duidelijke institutionele rollen en langetermijnplanningskaders om investeringen in verwarmingsinfrastructuur mogelijk te maken. Deze inzichten sluiten nauw aan bij de uitdagingen waar Ierse lokale overheden momenteel voor staan, waar richtlijnen voor de planning van verwarming en koeling nog in ontwikkeling zijn.

De peer review benadrukte tevens het belang van samenwerking tussen verschillende sectoren. Als gevolg hiervan heeft Codema de samenwerking met belangrijke belanghebbenden in de infrastructuur, waaronder Irish Water, versterkt om het delen van gegevens te ondersteunen en de bewijsbasis voor toekomstige verwarmings- en koelingsplannen in Ierland te verbeteren.

IRENA - Istrische Regionale Energie, HR

Deelname aan de DISCO-bijeenkomsten in Aalborg en Assen leverde waardevolle inzichten op in zowel strategische als praktische aspecten van de ontwikkeling van stadsverwarmings- en koelsystemen, met een bijzondere focus op het benutten van restwarmte.

De tweede sessie was met name relevant voor onze regio, deze ging over financieringsmogelijkheden voor stadsverwarmings- en koelprojecten. Door gestructureerde uitwisseling en open dialoog tussen partners en belanghebbenden kregen we een beter inzicht in verschillende financieringsmodellen, bestuur benaderingen en samenwerking tussen openbaar en privé bij het mogelijk maken van dergelijke investeringen. Het delen van concrete voorbeelden uit andere Europese regio's hielp bij het vertalen van beleidsconcepten naar concrete, uitvoerbare oplossingen.

Een bijzonder sterke indruk werd gemaakt tijdens het studiebezoek op de tweede dag, waar de synergie tussen de principes van de circulaire economie en het gebruik van afvalstromen voor de productie van thermische energie in de praktijk werd aangetoond. De manier waarop afval effectief wordt geïntegreerd in lokale energiesystemen benadrukte de concrete voordelen van sector overschrijdende samenwerking en strategische planning op lange termijn. Deze ervaring diende als een sterke bron van inspiratie en bevestigde het belang om afval niet als een last, maar als een waardevolle energiebron te beschouwen.

Voor onze regio bevestigden deze peer reviews het belang van het versterken van de banden tussen energieplanning, afvalbeheer en financieringsmechanismen. De opgedane inzichten zullen de lopende discussies met lokale en regionale belanghebbenden ondersteunen en het verkennen van vergelijkbare geïntegreerde oplossingen, aangepast aan de lokale omstandigheden, stimuleren. Al met al bleek het peer review proces een belangrijke leerervaring te zijn, die zowel strategische richting als praktische inspiratie bood voor toekomstige acties binnen het DISCO-project.

House of Energy e.V., DE

De combinatie van discussies en praktische voorbeelden maakt deze projectbijeenkomsten zo waardevol. Ze zijn cruciaal voor het opdoen van inspiratie en het gericht verder ontwikkelen van onze eigen beleidsinstrumenten.

De workshops benadrukten met name hoe divers de perspectieven zijn – en hoeveel we van elkaar kunnen leren.

Tijdens de tweede bijeenkomst in Assen werd duidelijk dat, ongeacht of we het over Zweden, Roemenië of Duitsland hebben, de kwestie van financiering overal cruciaal is. Zonder haalbare modellen zullen we geen vooruitgang boeken in de warmtetransitie.

Province of Drenthe, NL

Het organiseren van een Peer Review-bijeenkomst stelde ons in staat om dieper in te gaan op het DISCO-project. Met een focus op de economische aspecten en financieringsmogelijkheden voor stadsverwarmings- en koelsystemen bood de bijeenkomst mogelijkheden voor verdere ontwikkeling. Een voorbeeld was een presentatie over EU-fondsen voor de ontwikkeling van stadsverwarming. De presentatoren lichtten de beschikbaarheid en de subsidie kansen van bestaande subsidies toe in de verschillende fasen van de ontwikkeling van stadsverwarming. Gabriele Pesce lichtte de mogelijkheden en voorwaarden toe die verbonden zijn aan deze EU-subsidies. Deze input was zeer waardevol voor ons bij de Provincie Drenthe, omdat een beter begrip van deze mechanismen nauwere samenwerking met onze lokale partners mogelijk maakt.

Subsidies bieden ons een belangrijk instrument om deze partners te betrekken, aangezien de informatie die tijdens de presentatie werd gedeeld direct verband houdt met een van onze resterende uitdagingen: ervoor zorgen dat alle partijen voldoende betrokken zijn en bereid zijn de noodzakelijke voorfinanciering te verstrekken voor de verschillende fasen van het DISCO-project. Door de inzichten die tijdens de Peer Review-bijeenkomst zijn opgedaan met deze stakeholders te delen, kunnen we hen extra opties en concrete mogelijkheden bieden om een positief resultaat te bereiken dat aansluit bij de doelstellingen van DISCO. Voorfinanciering is een voorwaarde voor het aanvragen van deze subsidies en daarom een cruciale stap om financiering te verkrijgen. Door de voordelen van voorfinanciering uit te leggen, worden partners ondersteund om vereiste actie te ondernemen.

Voor de Provincie Drenthe is dit de eerste keer dat een dergelijk groot stadsverwarmingsnetwerk wordt ontwikkeld onder de nieuwe warmtewet in Nederland. We zijn dan ook verheugd en enthousiast om waardevolle ervaringen op te doen van andere partners binnen het Interreg DISCO-project.

Woiwodschap Neder-Silezië, PL

Polen heeft één van de grootste stadsverwarmingsnetwerken van Europa; de transformatie ervan blijft echter een grote uitdaging vanwege de hoge afhankelijkheid van kolen, de hoge emissies en de aanzienlijke warmteverliezen. In deze context maakt Neder-Silezië gebruik van de ervaring van de DISCO-projectpartners en belanghebbenden, opgedaan onder andere via internationale peer reviews en wil deze ervaringen meenemen in de uitvoering van het regionale programma FEDS 2021-2027, met name wat betreft de ondersteuning van het MKB.

Deelname aan de peer reviews maakte het mogelijk om zowel inspirerende oplossingen met betrekking tot lokale stadsverwarmingssystemen en het benutten van restwarmte te identificeren, net als belemmeringen die de implementatie van investeringen in de weg staan. Belangrijke uitdagingen waren onder meer zorgen over de winstgevendheid van investeringen, onzekerheid over de regelgeving en de noodzaak om bedrijven beter te informeren over beschikbare technologieën en financieringsmogelijkheden. De betrokkenheid van experts heeft bijgedragen aan een dieper inzicht in oplossingen die in andere regio's worden toegepast en in financieringsmogelijkheden in verschillende fasen van het investeringsproces. De besprekingen bevestigden de waarde van kleinere, gecoördineerde projecten en investeringen gebaseerd op lokale middelen, evenals het belang van informatie- en educatieve activiteiten gericht op lokale gemeenschappen en de actieve betrokkenheid van belanghebbenden.

Tegelijkertijd is er een diepere samenwerking op gang gekomen met betrekking tot het wederzijds gebruik van goede praktijken. Binnen het consortium zijn er bij verschillende DISCO-partners gebieden van bijzondere interesse naar voren gekomen, waarrond in de volgende fasen van het project verdere initiatieven en projecten kunnen worden ontwikkeld door middel van voortdurende uitwisseling van ervaringen.

Noord Zweedse Energiemaatschappij, SE

Het Noord-Zweedse Energieagentschap nam samen met lokale belanghebbenden uit Norrbotten deel aan de twee peer review bijeenkomsten in Aalborg en Assen en verkreeg waardevolle inzichten voor de regionale ontwikkeling van stadsverwarmings- en koelsystemen.

De peer review in Aalborg, die samen met Arvidsjaur Energi AB werd bijgewoond, leverde relevante input op over hoe regelgeving het gebruik van restwarmte in kleinere en meer afgelegen gemeenten kan bevorderen of belemmeren. In Assen nam de gemeente Pajala deel aan besprekingen over de financiering van stadsverwarmings- en koelsystemen. Voor kleine gemeenten zoals Pajala is economische duurzaamheid op lange termijn essentieel bij het plannen van oplossingen voor stadsontwikkeling.

De gesprekken bevestigden dat Norrbotten veel uitdagingen deelt met andere Europese regio's. Tegelijkertijd lieten concrete voorbeelden uit andere regio's zien hoe samenwerking tussen gemeenten, energiebedrijven en de industrie kan helpen om restwarmte om te zetten in een waardevolle hulpbron.

Regio van Kreta, EL

Als partner in het DISCO-project zet de regio Kreta zich in voor een innovatieve aanpak die nieuwe perspectieven en oplossingen biedt en een voorheen onontgonnen aspect van de energietransitie op het eiland aanpakt. Tijdens de bijeenkomsten in Aalborg en Assen verwierf de regio Kreta waardevolle inzichten in een systemische aanpak voor stadsverwarming, die als referentiemodel voor het eiland kan dienen. Deze uitwisselingen benadrukten het potentieel voor de ontwikkeling van een duurzaam energie-ecosysteem dat is afgestemd op de specifieke kenmerken en behoeften van Kreta, evenals het belang van een geïntegreerde regionale strategie ter ondersteuning van de duurzame energietransitie op het eiland.

Het opzetten van een duidelijk en samenhangend kader kan de effectieve introductie van innovatieve technologieën vergemakkelijken en tegelijkertijd een constructieve en gestructureerde dialoog tussen alle relevante belanghebbenden mogelijk maken. Door het delen van ervaringen, kennisuitwisseling en de presentatie van succesvolle voorbeelden door projectpartners, wil de regio Kreta een solide basis leggen voor een regionale energiestrategie die inspeelt op de regionale energiebehoeften en de juiste financiële instrumenten identificeert om toekomstige initiatieven aanzienlijk te versterken.

Botoșani Municipality

City of Zrenjanin